

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ ПОНЯТТЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

У статті висвітлено проблему змісту та структури активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів коледжу, яка пов'язана з потребами вдосконалення методик викладання спеціальних фахових дисциплін у вишах технічного профілю у зв'язку зі зростанням вимог до фахівців. Розв'язання порушеної проблеми на сучасному етапі соціального розвитку вимагає системного підходу, а детальний аналіз структури та змісту цього поняття сприятиме адекватному визначенню комплексу педагогічних умов, методики для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Запропоновано ряд дефініцій активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів та обґрунтовано структуру цього поняття, спираючись на новітні дослідження українських науковців. Обґрунтовано, що від ступеня активізації навчально-пізнавальної діяльності студента залежить подальше професійне становлення й зростання.

Ключові слова: навчально-пізнавальна діяльність, активізація, студент коледжу, структура навчально-пізнавальної діяльності.

На сьогодні існує потреба в удосконаленні методик викладання спеціальних фахових дисциплін у вишах технічного профілю у зв'язку зі зростанням вимог до фахівців. Пошук педагогічних моделей і розробка педагогічних технологій з активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів мають спиратися на сучасні досягнення педагогічної науки, інтеграційні процеси в європейський освітній простір. Дослідження проблеми активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців зумовлено потребами сучасної економіки, розвитком науки й техніки, а постійне зростання обсягу інформації в професійній діяльності спонукає до пошуку нових підходів до розвитку професійно важливих якостей особистості студентів, формування навчально-пізнавальної активності протягом усього життя, а не лише під час навчання у виші. Розв'язання порушеної в статті проблеми на сучасному етапі соціального розвитку вимагає системного підходу, а детальний аналіз структури та змісту цього поняття сприятиме адекватному визначенню комплексу педагогічних умов, методики для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, конструюванню педагогічних моделей активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Аналіз наукових досліджень вказує на зацікавленість цією проблемою як з боку теорії та методики навчання, так і теорії та методики професійної освіти на сучасному етапі розвитку педагогічної науки в країні [1; 3; 5; 9; 10; 11; 13; 16]. Спираючись на сучасні психолого-педагогічні праці, ми визначили спектр публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Активізацію навчально-пізнавальної діяльності в процесі навчання висвітлено в працях П. Атаманчука, О. Бугайова, С. Гончаренка, А. Дави-

денка, Є. Коршака, В. Лозової, В. Савченка, В. Сергієнка, Т. Шамової, що правда, у контексті середньої ланки освіти. Проведений аналіз низки науково-методичних і дисертаційних робіт дав змогу зробити висновок, що вирішення проблеми активізації навчально-пізнавальної діяльності дослідники пов'язують як із застосуванням окремих засобів та методів навчання (М. В. Головка, О. В. Зорька, Г. П. Кобель, О. Е. Коваленко, А. В. Рибалко та ін.), так і розвитком мислення (П. В. Бельчев, Н. М. Зверєва, Л. А. Іванова, В. І. Решанова, В. Є. Тишков та ін.). Загалом можна констатувати відсутність єдиного методичного підходу до розв'язання проблеми активізації навчально-пізнавальної діяльності особистості, що зумовлено складністю самої психічної якості навчально-пізнавальної діяльності, психолого-педагогічними умовами її активізації та психічним розвитком студента в період навчання.

Мета статті – проаналізувати існуючі дефініції активізації навчально-пізнавальної діяльності особистості, уточнити їх з посиланням на студентську аудиторію вищого навчального закладу I–II рівнів акредитації та охарактеризувати структурні складники цього поняття.

Проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності (НПД) особистості студента потребує детального аналізу з урахуванням психологічних, соціальних і дидактичних аспектів виникнення й перебігу цієї діяльності, оскільки це сприятиме адекватній організації, управлінню та корекції навчально-пізнавальної діяльності протягом усього періоду навчання у виші. У сучасній теорії та методиці навчання активізацію НПД досліджували у контексті як середньої, так і вищої освіти України [3; 9; 13; 16]. Проте активізація є процесом динамічним, а вимоги до навчально-пізнавальної діяльності студентів (або учнів) постійно змінюються під впливом соціально-економічних та культурних факторів розвитку суспільства. Тож цілком логічним є пошук більш точних і коректних дефініцій тих чи інших явищ навчально-виховного процесу. Обґрунтування поняття НПД дасть змогу якісно підвищити її активізацію, а з'ясування причин та умов студентської активності в НПД сприятиме коректному вибору методики викладання дисциплін у ВНЗ.

Поняття активізації НПД потрібно детально проаналізувати, спираючись на різні підходи в сучасній педагогічній теорії та практиці, оскільки воно перебуває в суб'єкт-об'єктній площині, залежить від умов навчального процесу й активності самої особистості. У педагогічному словнику активізацію процесу навчання визначено як удосконалення методів і організаційних форм навчально-пізнавальної роботи учнів, що забезпечує активну й самостійну теоретичну та практичну діяльність у всіх ланках навчального процесу [15, с. 21]. Активізацію тлумачать також як систему зовнішніх дій, яка сприяє підвищенню рівня активності та якості певної діяльності, тобто, по суті, поняття збігається з поняттям педагогічного стимулювання. У контексті мотивації зумовленої діяльності активізацію розглядають як стан, у якому перебуває суб'єкт діяльності і який характеризується

зростанням активності. Як мета навчального процесу активізація ставить завдання переведення енергії зовнішнього впливу у внутрішню самодетермінованість [13, с. 8].

Власне активність особистості – це здатність людини до свідомої трудової й соціальної діяльності, міра цілеспрямованого, планомірного перетворення нею навколишнього середовища та самої себе на основі засвоєння нею багатств матеріальної й духовної культури. Активність особистості виявляється у творчості, вольових актах і спілкуванні, ініціативності, діловитості, психологічній спрямованості на діяльність [15, с. 21]. У педагогічній науці активність суб'єкта навчально-пізнавальної діяльності розглядають як складну інтегральну категорію, що детермінована такими особистісними станами й механізмами, як мотивація, мислення, пам'ять, психофізіологічні здібності, емпіричний та теоретичний досвід, воля й рефлексія, які визначають результативність у навчанні.

Отже, активізація НПД студентів – це процес, що вимагає спільної діяльності як викладача, що організовує навчально-виховний, використовуючи відповідні організаційні форми, методи й засоби цього процесу, так і особистості студента. Так, М. Л. Бакланова під активізацією НПД студентів розуміє процес спільної діяльності викладача (діяльності навчання й діяльності з організації та управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів) і навчально-пізнавальної діяльності студентів, побудований на основі спеціально дібраних методів, прийомів, засобів і організаційних форм з урахуванням психофізіологічних особливостей студентів та спрямований на підвищення їх активності, інтересу, творчості, самостійності щодо здобування ними знань з основ наук, оволодіння вміннями й навичками їх практичного застосування, а також результати цього процесу [1, с. 9]. Дослідниця відводить провідну роль в активізації НПД студентів саме викладачеві, котрий має проводити (організовувати) дослідження особистостей студентів за трьома вимірами (соціально-психолого-індивідуальним, діяльнісним, генетичним), вивчати психофізіологічні особливості студентів як когнітивної, так і афективної сфер та враховувати ці відомості для організації індивідуального й диференційованого навчання, здійснювати проведення аудиторних занять із дотриманням психологічних і фізіологічних правил, за яких активізуються пізнавальні процеси студентів, будувати навчання в коледжах на принципах продуктивного, проблемного, евристичного та програмованого навчання [1, с. 9–10].

І. І. Засядько розглядає НДП як підсистему в структурі педагогічної системи навчання. Він визначає в ній власну структуру, цілісність, ієрархічність, динамічність, притаманну здатність до самоорганізації. У структурі НПД І. І. Засядько виокремлює такі важливі елементи, через які доцільно її активізувати: мотиви, мету, засоби, програму дій, проміжні результати, кінцевий результат. Зміст перелічених елементів проектується зовнішніми умовами навчання (їх формує викладач, виходячи з особливостей навчально-виховного процесу, навчальних програм, матеріальної бази) з урахуван-

ням внутрішніх психологічних особливостей студента як суб'єкта навчально-пізнавальної діяльності [5, с. 7–9].

Вітчизняна дослідниця О. Є. Олексюк визначає активізацію пізнавальної діяльності студентів як якісний рівень діяльності студента, якому притаманна певна система ознак (самодетермінованих проявів активності), і таким чином зводить активізацію до залежності від внутрішніх рис особистості студента [13, с. 8]. На думку О. А. Фурман, пізнавальна активність не є вродженою рисою особистості, а формується в процесі діяльності, є якістю її пізнавальної діяльності. Ця активність виявляється в ставленні студента до змісту й процесу діяльності. НПД студентів має бути організована викладачем, її активізація повністю залежить від умов, створених викладачем (система засобів, реалізація яких забезпечує активізацію навчання, підвищення рівня інтересу, ефективне оволодіння знаннями й способами пізнавальної діяльності) [16, с. 7]. У дослідженні О. А. Фурман поняття активізації НПД студентів подано як цілеспрямовану діяльність, спрямовану на вдосконалення змісту, форм, методів, прийомів і засобів навчання з метою збудження інтересу, підвищення активності, творчості, самостійності, мотивованої діяльності студентів у засвоєнні знань, посилення взаємодії учасників навчально-виховного процесу [16, с. 7].

Досліджуючи проблему НПД старшокласників, І. В. Корсун пов'язує активізацію з реалізацією дидактичного принципу активності в навчанні, а саму активність визначає як рису людини, яка виявляється в стані готовності до самостійної діяльності, у здатності до вибору оптимальних шляхів для досягнення поставленої мети. Він також вказує на те, що типовою формою навчання при адаптивній активності є навчання за зразком, а для продуктивної активності основою є пізнавальна активність суб'єкта. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури пізнавальну активність І. В. Корсун визначає як складне інтегративне утворення особистості учня, до структури якого входять три компоненти: мотиваційний, змістово-операційний та емоційно-вольовий. Автор розкриває зміст кожного з компонентів: мотиваційний компонент охоплює пізнавальну потребу, пізнавальний інтерес, спрямованість особистості на навчальну діяльність, позитивне ставлення до учіння, пізнавальну ініціативу особистості; змістово-операційний компонент складають система провідних знань і засобів учіння, усі мисленнєві операції, пізнавальні процеси, пов'язані з розумовими перетвореннями в пізнанні; емоційно-вольовий компонент становлять такі якості особистості, як старанність, схильність до дискусії, вдумливість, наполегливість у подоланні труднощів, прагнення до самовдосконалення, самокритичність, упевненість у собі, почуття власної гідності, відсутність страху помилитися, вміння організувати свою навчальну діяльність, цілеспрямованість у роботі [10, с. 6].

У дослідженнях проблем професійної освіти у вищій школі НПД студентів розглядають як процес і результат засвоєння способів дій, знань, необхідних для здійснення професійної діяльності, розвитку пізнавального

інтересу, творчих здібностей, пізнавальної активності та самостійності в умовах удосконалення змісту, форм і методів навчання. Г. І. Костишина, визначаючи психолого-педагогічну особливість НПД, вказує, що вона орієнтована не на одержання практичних результатів, а на зміну когнітивної структури студентів. Основний смисл НПД, її результат – це зміни, новоутворення в інтелектуальному, моральному, особистісному розвитку майбутніх фахівців [11, с. 10].

Такі дослідники, як М. С. Головань, М. Я. Ігнатенко, В. І. Лозова, Т. І. Шамова, Г. І. Щукіна, розглядали активізацію НПД (учнів) як мобілізацію вчителем за допомогою спеціальних засобів інтелектуальних, морально-вольових і фізичних сил учнів на досягнення конкретної мети навчання, виховання та всебічного розвитку школярів [2; 14, с. 4–9]. А тому активізація НПД вимагає від педагога застосування таких засобів та методів навчання, які сприяють розвитку компонентів пізнавальної активності учнів, тобто активних засобів та методів навчання [6, с. 10–12]. Отже, розвиток кожного структурного компонента НПД видається можливим за умови активізації через застосування відповідних педагогічних технологій.

Спираючись на сучасні дослідження в педагогічній теорії та практиці, ми встановили, що **НПД студента** – це інтегральна категорія, детермінована особистісними психічними пізнавальними процесами, психофізіологічними властивостями, емоційно-вольовою сферою (воля та рефлексія), емпіричним і теоретичним досвідом, що визначають результативність, ефективність процесу навчання та оволодіння майбутньою професією. Під **активізацією НПД студентів** розуміємо процес спільної діяльності викладача, який виконує роль організатора, управлінця й коректора НПД та самого студента, НПД якого спроектована за допомогою відповідних організаційних форм, спеціальних методів, засобів навчання, котрі застосовує викладач з урахуванням психофізіологічних особливостей студентів та які спрямовані на підвищення їх активності, пізнавального інтересу, креативності, самостійності щодо здобування ними професійних знань, оволодіння уміннями й навичками їх практичного застосування. Від ступеня активізації НПД особистості студента залежить подальше професійне становлення й зростання.

Запропонована в педагогічній науці структура НПД потребує уточнення, оскільки залежно від учасників навчально-виховного процесу їх мотиви та потреби в пізнанні дещо відрізняються, власне, як і умови активізації НПД залежать від психофізіологічних, вікових, соціальних факторів. На основі аналізу методичних проблем професійної освіти Г. І. Костишина розглядає компонентний склад навчально-пізнавальної діяльності так: мотиваційний, цільовий, змістовий, процесуальний, результативний [11, с. 10–11]. Визначаючи зміст НПД, І. В. Корсун встановлює три компоненти, що характеризують її структуру: мотиваційний, змістово-операційний та емоційно-вольовий [10, с. 9]. І. І. Засядько у структурі НПД виокремлює такі елементи: мотиви, мету, засоби, програму дій, проміжні результати, кін-

цевий результат [5, с. 8–10]. Процес формування НПД студентів О. А. Фурман розглядає через такі показники пізнавальної активності: ініціативність, енергійність, інтенсивність діяльності, інтерес, старанність, допитливість, самостійність, саморегуляція, рефлексія діяльності, воля особистості, наполегливість у діяльності, цілеспрямованість, творчість [16, с. 7]. Дослідники М. С. Головань, М. Я. Ігнатенко, В. І. Лозова, Т. І. Шамова, Г. І. Щукіна вбачали активізацію НПД особистості в розвитку її компонентів за допомогою активних засобів та методів навчання [14, с. 6–8].

Зважаючи на особливості студентського контингенту ВНЗ I–II рівнів акредитації, НПД та її активізація потребують уточнень компонентів у структурі. Студенти коледжів різні за віком (групи на базі неповної та повної середньої освіти), соціальним становищем та орієнтацією на здобуття професії, за допомогою якої вони будуть змінювати соціальне й матеріальне становище. На основі спостережень за студентами коледжів можемо констатувати їх психологічну зрілість у професійному виборі (як правило, домінує матеріальний мотив). Активізація НПД студентів, основним сенсом якої є сформованість когнітивної сфери особистості, орієнтація на постійне здобування й поповнення знаннєвого багажу професії, має розвиватися протягом навчання у ВНЗ, що становить 2–3 роки (на відміну від ВНЗ IV рівня акредитації), а це, у свою чергу, вимагає використання методик і педагогічних технологій, створення оптимальних педагогічних умов. При розробці педагогічної моделі та технології активізації НПД студентів коледжу технічного профілю необхідно спиратися на соціометричні дослідження та результати психологічних діагностик студентів. Як правило, особистість, котра обирає технічну спеціальність, має виражений дієво-практичний інтелект. Враховуючи психологічні, соціальні, вікові особливості студентів коледжу та їх професійну зорієнтованість, вважаємо, що в структурі НПД слід виокремлювати *ціннісно-професійний компонент*, що передбачає визнання професійних знань, умінь і навичок як життєво важливих, цінностей соціального та матеріального порядку, що детермінують гармонійний розвиток особистості та мають забезпечувати цей розвиток.

На основі проведеного аналізу педагогічних теоретичних та емпіричних досліджень структури НПД студентів встановлено її компоненти: мотиваційний, змістово-операційний, емоційно-вольовий та ціннісно-професійний.

Мотиваційний компонент включає пізнавальні потреби особистості, пізнавальний інтерес, спрямованість на навчальну діяльність, позитивне ставлення до процесу навчання, пізнавальну ініціативу особистості. Активізація НПД залежить від удосконалення системи мотивації через зміну її структурних компонентів та їх функціональних відносин в умовах навчальної діяльності. НПД студентів коледжу є полімотивованою, тобто спонукається не одним, а декількома мотивами, що відрізняються за змістовими та динамічними характеристиками, утворюють певну ієрархічну структуру й взаємодіють між собою. Найчастіше мотиви НПД диференціюються за

спрямованістю – пізнавальні та соціальні (М. Алексєєва, Л. Божович, А. Маркова, В. Моргун та ін.), за локалізацією стимулів поведінки – внутрішні та зовнішні (Е. Десі, В. Мільман, М. Рогов, Х. Хекхаузен, В. Чирков, П. Якобсон та ін.), за модальністю – позитивні й негативні (Б. Додонов, М. Матюхіна, П. Якобсон та ін.), за процесуально-результативною орієнтацією – дискретні та процесуальні (В. Асєєв, М. Аптер, І. Зимня та ін.) [3, с. 3–5; 12]. Результати психолого-педагогічних досліджень свідчать, що ефективність НПД залежить від сили та співвідношення вказаних типів мотивів у структурі мотиваційної сфери студентів.

Слід звернути увагу й на особливості мотивів НПД студентів коледжу при виборі методів і розробці педагогічної технології з активізації НПД з метою ефективного та результативного процесу навчання. У своєму дослідженні Г. Г. Кашканова пропонує таку класифікацію мотивів НПД: *соціальні* (бажання бути корисним народу, Батьківщині, прагнення бути освіченим громадянином суспільства; відповідальність, обов'язок перед колективом, суспільством, батьками); *інтелектуальні* (пізнавальні інтереси, розуміння важливості знань, потреба в самоосвіті, невдоволеність рівнем своїх знань, бажання й прагнення самостійно розв'язати проблему, почуття радості та задоволення від процесу розумової праці); *перспективного спонукання* (інтерес до певного виду діяльності, користь від оволодіння майбутньою професією, бажання заслужити схвалення товаришів, колективу, батьків, прагнення бути лідером, прагнення отримувати стипендію); *негативного спонукання* (страх перед викладачем, батьками, у зв'язку з можливістю одержати незадовільну оцінку, вияв самолюбства й честолюбства) [7]. У групі пізнавальних мотивів студентів Н. Клименко виокремлює: *внутрішні мотиви*, які виникають завдяки змісту та процесу навчання у ВНЗ (професійні й власне пізнавальні мотиви); *зовнішні мотиви*, що залежать від чинників, які лежать поза навчальною діяльністю (широкі соціальні мотиви; вузькоособистісні мотиви, орієнтовані на досягнення успіху та запобігання невдачам). Основними критеріями мотивації НПДН. Клименко визначає: *усвідомленість мотивів* (показники: ступінь повноти представленості мотиваторів, орієнтування на зовнішні обставини або на внутрішні чинники, повнота усвідомлення структури мотиву, обґрунтованість прийнятих рішень), *емоційно-ціннісне ставлення* (наявність вираженого пізнавального інтересу як форми прояву потреб і мотивів навчання, домінування зовнішніх або внутрішніх, відповідно до навчальної діяльності, мотивів, оцінку особистісної значущості освіти) й *активність особистості в навчально-пізнавальній діяльності* (інтенсифікація суб'єктної позиції особистості в освітньому процесі, рівень особистісних домагань, успішність, самостійність, відповідальність та ініціатива в освітній діяльності) [9, с. 10]. Отже, проблема активізації НПД студентів перебуває в площині мотиваційної сфери, формування якої необхідно здійснювати через розвиток мотивів обов'язку, суспільної значущості навчання й розуміння суб'єктивної значущості учіння, забезпечення розвитку здібностей, нахи-

лів, професійної орієнтації. Серед важливих умов розвитку мотивації НПД студентів визначають систематичну рефлексію перебігу та результатів групової взаємодії (організований, цілеспрямований процес, у ході якого члени групи обговорюють досягнення поставлених навчальних цілей і аналізують групові відносини) [3, с. 6–8]. Також слід звернути увагу на значущість психологічного мікроклімату в студентській групі, який теж є вагомим чинником мотивації НПД особистості [4, с. 4–15]. Саме групова взаємодія, застосування кооперації в процесі виконання навчальних завдань сприятиме створенню атмосфери взаєморозуміння, успіхи групи будуть проектуватися студентом на особистісні, що сприятиме подальшій активізації НПД.

Наступним елементом структури НПД є змістово-операційний компонент, що складається із системи фундаментальних і професійних знань та засобів учіння, пізнавальних психічних процесів, пов'язаних із розумовими перетвореннями в когнітивній сфері, мисленнєві операції (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, абстрагування, конкретизація, аналогія), сформованих умінь і навичок професійної діяльності, планування та самоорганізації навчальної діяльності, сформованого механізму перетворення навчальної інформації в практичну дію.

Важливе значення для процесу засвоєння знань має емоційно-почуттєва сфера особистості. Емоції та переживання, почуття (радість, здивування, сум, страх, співчуття тощо) зумовлюють активну й креативну діяльність як викладача, так і студента. Для розвитку позитивних емоцій та формування почуттів важливо бути відвертим, чесним, створити атмосферу емоційного комфорту й взаємоповаги. Основними прийомами стимулювання емоційно-вольової сфери студентів у навчально-виховному процесі є опора на бажання, урахування інтересів і нахилів, заохочення бажання домогтися успіху, демонстрування результатів навчальних дій, визнання успіхів, використання виховних ситуацій, похвали, створення атмосфери співробітництва й заохочення тощо. Створення сприятливої емоційної атмосфери НПД студентів – найважливіша умова формування пізнавальних здібностей і розвитку особистості студента в навчальному процесі. Ця умова безпосередньо пов'язана зі спілкуванням у навчальному процесі, а тому комунікативні здібності студентів та їх розвиток зумовлюють активізацію НПД. *Емоційно-вольовий компонент* НПД студентів становлять такі особистісні якості, як цілеспрямованість, старанність, схильність до дискусії й діалогу, вдумливість, наполегливість у подоланні труднощів, прагнення до самовдосконалення, самокритичність, упевненість у собі, почуття власної гідності, успішність, відсутність страху помилитися, вміння організувати свою НПД. Отже, через розвиток емоційно-вольового компонента здійснюється активізація НПД як на продуктивному, репродуктивному, так і творчому рівнях [8].

Визначений у структурі навчально-пізнавальної діяльності *ціннісно-професійний компонент* передбачає усвідомлення студентом світоглядних

та професійних знань як цінностей, визнання професійних умінь і навичок як життєво важливих соціального та матеріального порядку, що й детермінують гармонійний розвиток особистості цінностей мають забезпечувати цей розвиток, а також систему особистісно-привласнених знань щодо самоорганізації та самовдосконалення в професійній діяльності, систему умінь і навичок саморозвивальної та саморегуляційної діяльності, практичних умінь і навичок самопроекування у професійній діяльності. Активізація й подальша сформованість ціннісно-професійного компонента НПД студентів коледжу забезпечить гармонійний розвиток особистості майбутнього професіонала, стимулюватиме розвиток професійно важливих якостей, сприятиме самовдосконаленню в професійній діяльності.

Висновки. Таким чином, аналіз існуючих підходів до вивчення проблеми дає змогу визначитися з основними змістовими параметрами цього поняття та його структурними складниками. Встановлено, що під активізацією НПД студентів розуміють процес спільної діяльності викладача та самого студента, який спроектовано за допомогою відповідних організаційних форм, спеціальних методів, засобів навчання, котрі застосовує викладач з урахуванням психофізіологічних особливостей студентів та які спрямовані на підвищення їх активності. Структура НПД містить відповідні компоненти, інтегральна єдність розвитку яких сприятиме активізації НПД студентів коледжу. Від ступеня активізації НПД особистості студента залежить подальше професійне становлення й зростання, а тому розробка методик викладання фахових дисциплін має здійснюватися на основі активізації навчально-пізнавальної діяльності.

Список використаної літератури

1. Бакланова М. Л. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів коледжів у процесі навчання математичних дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / М. Л. Бакланова. – Київ, 2009. – 22 с.
2. Бондарева Т. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів у системі ступеневої вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stationline.org.ua/pedagog/106/19092.html>.
3. Борківська Р. В. Формування мотивації навчальної діяльності студентів коледжу економіки та права : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Р. В. Борківська. – Тернопіль, 2005. – 22 с.
4. Дусавицкий А. К. Развитие личности в студенческом коллективе в зависимости от сформированности учебно-профессиональных интересов : учеб.-метод. пособ. / А. К. Дусавицкий. – Харків : Изд-во ХНУ им. В. Н. Каразина, 2012. – 38 с.
5. Засядько І. І. Активізація пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів І–ІІ рівнів акредитації у процесі вивчення фізики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / І. І. Засядько. – Київ, 2007. – 18 с.
6. Інноваційні та сучасні педагогічні технології навчання математики : посібник для спецкурсу / О. В. Авраменко, Л. І. Лутченко, В. В. Ретунська та ін. – Кіровоград : КДПУ, 2009. – 200 с.
7. Кашканова Г. Г. Навчально-пізнавальна діяльність студента як єдність його операційних та мотиваційних компонентів [Електронний ресурс] / Г. Г. Кашканова. – Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/kashkanova.php>.

8. Кирикилиця В. В. Підходи до вироблення дидактичної моделі активізації навчально-пізнавальної діяльності у процесі роботи зі словниками [Електронний ресурс] / В. В. Кирикилиця. – Режим доступу: <http://www.stationline.org.ua/pedagog/104/17671.html>.

9. Клименко Н. О. Формування мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів гуманітарного профілю : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Н. О. Клименко. – Луганськ, 2005. – 22 с.

10. Корсун І. В. Активізація навчально-пізнавальної діяльності старшокласників у процесі вивчення властивостей твердих тіл у курсі фізики : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / І. В. Корсун. – Київ, 2009. – 24 с.

11. Костишина Г. І. Формування навчально-пізнавальної діяльності студентів вищих технічних навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Г. І. Костишина. – Тернопіль, 2003. – 22 с.

12. Маковська О. А. Розвиток навчально-пізнавальної діяльності магістрів у процесі лекційних занять [Електронний ресурс] / О. А. Маковська. – Режим доступу: <http://www.stationline.org.ua/pedagog/80/13923.html>.

13. Олексюк О. Є. Активізація пізнавальної діяльності студентів у процесі загальнопедагогічної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О. Є. Олексюк. – Київ, 2005. – 24 с.

14. Тадеєв П. О. Обдарованість і творчість: Американський підхід / П. О. Тадеєв. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. – 240 с.

15. Український педагогічний словник / укл.: С. У. Гончаренко. – Київ : Либідь, 1997. – 379 с.

16. Фурман О. А. Активізація навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів біології у процесі навчання інформатики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / О. А. Фурман. – Київ, 2009. – 20 с.

Стаття надійшла до редакції 01.02.2015.

Скринник Т. В. Исследование содержания и структуры понятия активизации учебно-познавательной деятельности студентов колледжа технического профиля

В статье рассматривается проблема содержания и структуры активизации учебно-познавательной деятельности студентов колледжа, связанная с потребностями в совершенствовании методик преподавания специальных дисциплин в вузах технического профиля в связи с растущими требованиями к специалистам. Решение поставленной проблемы на современном этапе социального развития требует системного подхода, а результаты анализа структуры и содержания данного понятия будут способствовать адекватному определению комплекса педагогических условий, методики для активизации учебно-познавательной деятельности студентов. Предложен ряд дефиниций активизации учебно-познавательной деятельности студентов и аргументирована структура данного понятия, опираясь на новейшие исследования. Обосновано, что от степени активизации учебно-познавательной деятельности студента зависит его дальнейшее профессиональное становление и рост.

Ключевые слова: учебно-познавательная деятельность, активизация, студент колледжа, структура учебно-познавательной деятельности.

Skrinnik T. Study Content and Structure of the Concept of Activation of Educational and Cognitive Activity of Students of Technical Colleges

This study is related to the needs improving teaching methods specific professional disciplines in colleges' technical profile due to increasing demands on professionals. Search pedagogical models and development of educational technology to enhance teaching and learning of students should be based on the latest achievements of science teaching. Studies on activation of teaching and learning of future professionals due to the needs of a modern

economy, the development of science and technology, and constantly growing amount of information in a professional activity leads to new approaches in the development of professionally important qualities of the individual students' educational formation activity throughout life, and not only during their studies at the college. At the present stage of social development requires a systematic approach and a detailed analysis of the structure and content of the concept facilitate adequate definition of complex pedagogical conditions for activation methods of teaching and learning of students (the definition of the objectives of learning activities, the selection of the content of educational material, forms, methods and means of teaching, designing pedagogical models intensification of teaching and learning of students).

Thus, analysis of existing approaches to the problem of activation of cognitive activity allows to define the basic parameters of the semantic concept and its structural components. It was established that during activation of teaching and learning of students is a process of joint activity of the teacher and the student, which is designed by appropriate organizational forms, specific methods, learning tools, which applies lecturer considering physiological characteristics of students and aimed at increasing their activity. Structure slapdash and learning of containing the appropriate components, integrated unity of which contribute to its activation. The degree of activation of teaching and learning of the student depends on further professional development and growth as well as development of methods of teaching professional disciplines should be based on activation of cognitive activity.

Key words: *activation of cognitive activity, cognitive activity, activation of teaching and learning of the student, college.*